

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА

ФАКУЛЬТЕТ УКРАЇНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ, ІНОЗЕМНИХ МОВ ТА
СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ

Кафедра перекладу, прикладної та загальної лінгвістики

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

щодо виконання та захисту курсових робіт

для студентів 3 курсу спеціальностей

035.10 Прикладна лінгвістика

(англійська, німецька мови/німецька, англійська мови)

035.04 Германські мови і літератури (Переклад включно)

(англійська, німецька мови/німецька, англійська мови)

Кропивницький – 2023

Методичні рекомендації щодо виконання та захисту курсових робіт для студентів 3 курсу спеціальностей 035.10 Прикладна лінгвістика (англійська, німецька мови/німецька, англійська мови) та 035.04 Германські мови і літератури (переклад включно) (англійська, німецька мови/німецька, англійська мови) / Укладачі Лелека Т.О., Ярова Л.О. Кропивницький, 2023. 49 с.

Рецензенти:

Фока Марія Володимирівна – доктор філологічних наук, доцент, професор кафедри германських мов, зарубжної літератури та методик їхнього навчання;

Головенко Кристина Вікторівна – кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри перекладу, прикладної та загальної лінгвістики.

Матеріали містять необхідну для студентів третього курсу інформацію про підготовку, виконання та оформлення кваліфікаційної роботи, а також вимоги до процедури захисту. Подано критерії оцінювання курсової роботи за національною та європейською шкалами, правила оформлення використаної літератури за чинними вимогами.

Затверджено методичною радою
Центральноукраїнського державного
університету ім. В.Винниченка
Протокол №3 від «17» травня 2023 року

ЗМІСТ

Передмова	
I Загальні положення.....	6
II Структура наукової роботи.....	9
III Зміст кожної частини роботи.....	12
3.1. Вступ.....	12
3.2. Теоретична частина.....	15
3.3. Переклад тексту.....	15
3.4. Практичний розділ.....	16
3.5. Висновки.....	16
3.6. Список використаних джерел.....	17
IV Основні вимоги до оформлення курсової роботи.....	19
4.1. Вимоги до оформлення основного тексту роботи	19
4.2. Вимоги до оформлення посилань	22
4.3. Вимоги до цитування.....	23
4.4. Вимоги до оформлення списку використаних джерел	24
4.5. Оформлення допоміжних матеріалів	32
V Оцінювання курсових робіт.....	36
VI Захист курсової роботи.....	43
Список використаних джерел та літератури.....	46
Додаток 1.....	48

ПЕРЕДМОВА

Курсова робота – це перше наукове дослідження здобувача за період навчання, яке дозволяє йому застосувати набуті знання, для того щоб логічно, обґрунтовано та структуровано продемонструвати ступінь глибокого і творчого усвідомлення важливих питань у галузі перекладознавства. З огляду на це здобувач повинен уміти сформулювати й проаналізувати проблему, опрацювати шляхи її вирішення, у тому числі, визначити альтернативні варіанти подальшого розвитку запропонованих рішень.

Важливим є і те, що здобувач, який навчається на третьому курсі, коли настає час підготувати перше курсове дослідження, зробив перші кроки у науковій роботі, а саме: брав участь у наукових гуртках, студентських наукових конференціях, круглих столах тощо. Уявляється, що саме це допоможе йому визначити власні наукові інтереси, розпочати плідні дослідження, які спонукають студента до наукових розвідок в обраній сфері. Вдало підібрана тематика курсової роботи у майбутньому повинна перерости у майбутню дипломну роботу бакалавра

Даний навчально-методичний посібник призначений для надання допомоги здобувачам у використанні загальнонаукових стандартів до оформлення курсової роботи з урахуванням специфіки спеціальності «Переклад».

Розроблено план організації виконання курсової роботи, який охоплює такі етапи: визначення теми роботи, з'ясування етапів її виконання, складання відповідного плану роботи.

Визначено основні вимоги до оформлення структурних елементів курсової роботи. Роз'яснено, як підготувати: перелік умовних позначень, скорочень і термінів; зміст (вступ; основну частину; висновки; список використаних джерел та літератури; додатки).

Зазначені загальні вимоги до оформлення курсової роботи. А саме: обсяг курсової роботи; вимоги до набору тексту; посилання на джерела та

літературу; оформлення списку використаних джерел та літератури. Визначено процедуру захисту курсової роботи бакалавра.

При цьому особлива увага звернена на: підготовку роботи до захисту, перевірку на антиплагіат, написання відгуку наукового керівника, захист курсової роботи перед комісією.

Визначено також критерії оцінювання курсової роботи, вимоги до оформлення списку використаних джерел та літератури, додатків. Навчально-методичний посібник покликаний сприяти систематизації наукової діяльності здобувача для досягнення оптимального результату.

І ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Написання курсової роботи є обов'язковою складовою процесу науковометодичної й професійної підготовки здобувача освіти для студентів спеціальності 035 Філологія 035.043 Германські мови та літератури (переклад включно).

Студентська наукова робота (курсора робота) є проміжною розвідкою між жанром навчального реферату і науковим дослідженням. Від реферату вона відрізняється значною частиною самостійності й новизни, а від наукової роботи – значною частиною запозичених думок науковців.

Головною ознакою студентської наукової роботи є постійне зменшення (від рівня курсової роботи до рівня дипломної роботи) чинника реферативності (запозичення думок) і поступове збільшення чинника науковості (самостійності дослідження й новизни). Існує два способа реалізації цього процесу. По-перше, це поглиблювання проблематики дослідження від курсу до курсу; по-друге – розширювання тематики.

Вона є формою самостійної пошуково-творчої роботи студента та сприяє формуванню інтегральної, загальних і фахових компетентностей, що передбачені відповідними освітньо-професійними програмами, а саме здатності розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі філології стосовно англійської / німецької мов (здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу), здатності вчитися і оволодівати сучасними знаннями, здатності до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, здатності оперувати науковою філологічною термінологією, аналізувати професійну діяльність, тема дослідження, об'єкт та предмет дослідження.

Робота над студентським науковим дослідженням починається з вибору його теми і проблеми. Тема може бути обрана як студентом, та запропонована його науковому керівнику і погоджена (після детального обговорення), так і науковим керівником, та запропонована студенту і

погоджена (теж після обговорення). Тема повинна бути звуженою, розглядати певну сферу комунікації, включати предмет і об'єкт дослідження, а саме певне явище в мові і його відображення в перекладі/перекладах, а також матеріал, на якому повинно виконуватися наукове дослідження.

Об'єктом дослідження слугуватиме певне мовне явище (явища) в тексті оригіналу, яке відповідає темі дослідження.

Предметом дослідження слугуватимуть способи перекладу/відображення певного мовного явища (явищ) відповідно до теми дослідження.

Матеріалом дослідження мають слугувати оригінал тексту англійською чи німецькою мовою для подальшого перекладу та проведення дослідження.

Порядок виконання курсової роботи

Готуючись до виконання курсової роботи, у січні студент обирає тему із рекомендованого переліку. Тема повинна зацікавити студента, викликати прагнення глибоко вивчити її суть. Після визначення теми студент повинен отримати першу настановну консультацію у керівника курсової роботи. Під час консультації визначаються: загальні вимоги до роботи, порядок її виконання, орієнтовний план, джерела, які підлягають вивченню, зміст та методика проведення конкретного дослідження, визначаються терміни виконання етапів роботи.

Курсова робота передбачає такі етапи:

- добір теми, настановна консультація;
- затвердження графіку виконання роботи;
- складання бібліографії з теми;
- вивчення літературних джерел із теми дослідження;
- затвердження плану курсової роботи;
- формування наукового апарату;
- додаткове вивчення літератури;
- збір емпіричного матеріалу (проведення спостережень, опитування, тестування);

- підготовка першого варіанту роботи;
- перевірка керівником першого варіанту роботи;
- внесення змін до плану та змісту роботи;
- оформлення остаточного варіанту роботи згідно вимог;
- подача курсової роботи керівнику (за 3 тижні до захисту).

II СТРУКТУРА НАУКОВОЇ РОБОТИ

● Вступ

До Вступу належать такі складники:

- тема дослідження;
- об'єкт та предмет дослідження;
- мета дослідження;
- завдання дослідження;
- матеріал дослідження;
- методи дослідження;
- актуальність та новизна дослідження;
- практична цінність дослідження;
- теоретична (наукова) цінність дослідження;
- структура та ключові слова дослідження.

● РОЗДІЛ I Теоретичний розділ

Теоретичний розділ включає:

- огляд точок зору попередників та інших науковців щодо певного явища (явищ) у мові (мовах) згідно з предметом обраної теми дослідження у вигляді викладу теоретичних положень, включаючи приклади з інших досліджень;
 - систематизацію матеріалу відповідно до предмета обраної теми дослідження;
 - основні теоретичні положення, на яких буде базуватися майбутня практична частина власного дослідження;
 - висновок щодо опрацьованого теоретичного матеріалу та завдання до власного дослідження.

Після теоретичного розділу мають бути **Висновки до першого розділу** об'ємом в одну сторінку, де висвітлюються основні теоретичні засади перекладу текстів зазначеної тематики, які вже були досліджені науковцями.

● РОЗДІЛ II Текст перекладу

Текст перекладу має бути розміром 10000 знаків (без пробілів) або 4 повні сторінки. Він є самостійним перекладом, який робить студент для подальшого аналізу, який висвітлюється у практичній частині. Іншомовний текст, з якого робився переклад виноситься у додатки.

● РОЗДІЛ III Практична частина

Практична частина включає:

- опис зібраного матеріалу;
- систематизацію матеріалу за принципами, викладеними в теоретичному розділі;
- власне аналіз перекладу (перекладів) оригіналу, включаючи приклади з тексту (текстів), який (які) аналізується згідно з предметом обраної теми дослідження;
- висновок щодо видів/типів та кількості певного мовного явища (явищ), способів перекладу/відтворення мовного явища (явищ) в проаналізованому перекладі (перекладах) оригіналу згідно з предметом обраної теми дослідження.

Після Практичної частини мають бути **Висновки до третьої частини** об'ємом в одну сторінку, де висвітлюються основні аспекти перекладу текстів зазначеної тематики без прикладів, лише підсумкові тези.

● Загальні висновки

Загальні висновки охоплюють:

- резюме з висновку до першого розділу роботи (короткий опис того, що вже було зроблено з вказаної теми дослідження попередніми дослідниками та іншими науковцями);
- резюме з висновку до другого (та третього (за наявності)) розділу роботи (конкретна інформація щодо самостійно виконаного аналізу перекладу згідно з предметом обраної теми дослідження (види/типи та кількість певних мовних явищ, способи перекладу/ відтворення мовного явища (явищ) відповідно до їх класифікації/ систематизації);
- перспективи подальших досліджень з обраної тематики.

● **Summary**

Summary включає стислу інформацію англійською мовою, яку подано в загальних висновках.

● **Список використаних джерел**

Список використаних джерел подається за поточними вимогами Міністерства освіти і науки України.

● **Додатки**

Додатки надаються у вигляді глосарію, таблиць, діаграм, графіків та іншого графічного матеріалу, який включає способи перекладу та статистичні дані.

Додаток 1—це текст оригіналу англійською мовою.

Після затвердження науковим керівником плану й графіка роботи студент один раз на два тижні приносить керівнику виконану частину плану. Виконання плану потрібно розпочати зі збору бібліографічних даних та обробки теоретичного матеріалу, а також (одночас) зі збору практичного матеріалу.

Наступним етапом є осмислення зібраного матеріалу у відповідних розділах дослідження.

Обсяг структурних компонентів курсової роботи у відсотках

№	Структурний компонент	
1	Титульна сторінка	
2	Аркуш оцінювання	
3	Вступ	5%
4	Розділ I теоретичний	30%
5	Переклад	4 сторінки
6	Розділ II практичний	60%
7	Висновки	4-5 сторінок
8	Summary	2 сторінки
9	Список використаних джерел	30 джерел
10	Додатки	
11	Кількість сторінок основного тексту	30-35 сторінок

III ЗМІСТ КОЖНОЇ ЧАСТИНИ РОБОТИ

3.1. Вступ

У Вступі (обсяг – 2–3 сторінки) йдеться про тему дослідження, об’єкт та предмет дослідження, вказується матеріал дослідження, мета та завдання, які потрібно виконати для досягнення зазначеної мети, вказуються методи аналізу дослідження, описується новизна та актуальність дослідження (наскільки її розробка є потрібною і важливою у контексті вітчизняної науки і практики), практична та теоретична значущість дослідження, структура дослідження.

Послідовність основних частин вступу:

● **актуальність теми.** Студент повинен доказово продемонструвати актуальність свого дослідження, його корисність для журналістики України. Здобувач повинен показати, у чому полягає практичне значення роботи. Актуальність теми визначається тим, що вона недостатньо висвітлена в українській та зарубіжній науковій літературі, а також і тим, що події у медіасфері останніх років вимагають переосмислення раніше прийнятих висновків та пропозицій. Актуальність та ступінь дослідженості проблеми розкривається шляхом стислого аналізу наукових доробок учених з даного питання і порівняння існуючих розв’язків проблеми. На основі визначених протиріч виділяється проблема, на розв’язання якої і будуть спрямовані дослідження;

● **ступінь наукової розробки.** Автор на основі детального аналізу наукових джерел, відповідної літератури показує результати досліджень у визначеній проблематиці українськими та зарубіжними вченими та акцентує увагу на проблемах, що залишилися невисвітленими, характеризує завдання курсової роботи. Таким же чином вибагливого аналізу вимагають законодавчі, нормативні документи, офіційні джерела, архівні матеріали

тощо. В огляді літератури студент зазначає тих науковців, які досліджували у своїх роботах схожу з темою його курсової роботи проблематику;

мета дослідження. Мета курсової роботи віддзеркалює підсумковий результат дослідження, який перед собою ставить здобувач. Вона не повторює тему роботи, але тісно пов'язана з нею. Правильно визначена мета є запорукою успіху майбутніх наукових розвідок, пошуку та аналізу головних аспектів проблематики, що досліджується. *Мета дослідження* полягає у встановленні, виявленні наукових фактів, формулюванні закономірностей, обґрунтуванні найбільш ефективних шляхів навчання й виховання. Тому в ній використовуються такі терміни: "визначити", "дослідити", "виявити", "встановити", "обґрунтувати", "довести", "перевірити", "розробити" тощо.

Мета розкриває те, що автор хоче визначити при проведенні досліджень (остаточну мету): встановити залежності між чинниками; визначити зв'язки між явищами; розробити умови для усунення недоліків; розкрити можливості удосконалення процесу; охарактеризувати обставини; простежити розвиток тощо.

● **завдання курсової роботи** - показують шляхи досягнення мети, конкретизують її. Якщо мета сформульована правильно, відповідно, успішно будуть виконані й завдання. У процесі формулювання завдання представляється правильним застосовувати слова «дослідити», «охарактеризувати», «розкрити», «проаналізувати», «встановити» тощо;

об'єкт дослідження – це хід або явище проблемної ситуації обраної для дослідження теми; 1б - предмет дослідження (складова частина об'єкта). Він визначає тему курсової роботи. Об'єкт та предмет дослідження, як категорії наукового процесу, співвідносяться як загальне та часткове. Об'єкт – це те, що досліджується, а предмет – те, що в цьому об'єкті становить безпосередню проблематику дослідження для курсової роботи. *Об'єкт дослідження* – це частина реальної дійсності, яка підлягає дослідженню,

тобто процес або явище, що породжує проблемну ситуацію, і обране для вивчення.

Предмет дослідження міститься в межах об'єкта і конкретизує, що саме в об'єкті буде вивчатись.

Об'єкт і предмет дослідження як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне і часткове. В об'єкті виділяється та його частина, яка є предметом дослідження. Саме на нього спрямована основна увага автора курсової роботи;

наукові методи дослідження - застосовані здобувачем у процесі вирішення поставлених завдань. Надається список тих методів та підходів дослідження, які були застосовані для повного розкриття теми курсової роботи. У курсовій роботі подають перелік використаних методів дослідження для досягнення поставленої в роботі мети. Щоб отримати достовірні результати, рекомендується використовувати різноманітні методи.

При проведенні досліджень частіше використовуються наступні методи:

- теоретичні: індукція та дедукція, аналіз і синтез; порівняння, класифікація, абстрагування, конкретизація, систематизація; узагальнення, формалізація, моделювання: наочно-образні, вербальні, знакові (символічні) та математичні (перфокарти, графіки) та інші моделі.

структура та обсяг роботи. У цьому пункті треба вказати, що робота складається зі вступу, розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Вказати загальний обсяг роботи (сторінок), кількість таблиць, а також кількість найменувань у списку використаних джерел. Текст вступу має бути чітким, стислим та інформативним. Рекомендований обсяг – до 4-5 сторінок.

3.2. Теоретична частина

У «Теоретичній частині» викладається огляд точок зору попередників та інших науковців щодо предмета обраної теми дослідження, описується теоретична база (через посилання на відповідні джерела), систематизується матеріал згідно з предметом обраної теми дослідження, розглядаються певні класифікації, викладаються основні теоретичні положення, на яких буде базуватися майбутня практична частина власного дослідження.

Обов'язково необхідно розглянути способи перекладу/відтворення певного мовного явища/явищ відповідно до предмета обраної теми дослідження. Вже наявні приклади попередніх дослідників та вчених наводяться англійською мовою з їх українським перекладом. Обов'язково зазначаються посилання на літературні джерела.

Не потрібно надавати зайву інформацію, яка не пов'язана з предметом та об'єктом дослідження (наприклад, автобіографію автора і т. д.).

Після завершення теоретичного розділу робиться висновок щодо опрацьованого теоретичного матеріалу, щодо класифікацій, наявних способів перекладу/відтворення певного мовного явища/явищ згідно з предметом обраної теми дослідження.

3.3. Переклад тексту

Переклад англomовного чи німецькомовного матеріалу здійснюється студентом самостійно та перевіряється науковим керівником. Цей розділ є початком самосійного дослідження. На основі якого студент пише вже практичну частину роботи, де має проаналізувати особливості перекладу текстів зазначеної галузі та тематики, виявити основні перекладацькі трансформації, сформулювати труднощі, які були виявлені у процесі перекладу. Отже, під час перекладу, студент вже має зосередити увагу на тих аспектах, які буде аналізувати у наступній частині.

3.4. Практичний розділ

У Практичному розділі (розділах) досліджується зібраний матеріал за певними критеріями, які визначені у теоретичній частині роботи і відповідно до предмета обраної теми дослідження.

Матеріал систематизується, аналізується, наводяться приклади з досліджуваного тексту (текстів) англійською мовою і надаються його варіанти перекладу українською (іншими мовами, якщо потрібно) з тексту (текстів) перекладу.

Мовне явище (явища), яке (які) досліджується в прикладах необхідно виділити жирним шрифтом в оригіналі та його перекладі (перекладах), також треба надати відповідні пояснення щодо способів перекладу та мети їх застосування перекладачем. Не потрібно надавати матеріал, який досліджується в повному обсязі (наприклад: статті, інструкції і т. д.), надаються тільки приклади з матеріалу.

В практичному розділі в жодному разі не можна надавати посилання на літературні джерела, тому що практичний розділ цілком присвячений власному дослідженню.

У третьому розділі студент аналізує усі види перекладацьких трансформацій, які він використав під час перекладу. Наприклад, залежно від характеру мовних одиниць, які розглядаються як вихідні в операції перетворення, перекладацькі трансформації можна поділити на лексичні, граматичні, лексико-граматичні (в них перетворення зачіпають одночасно лексичні і граматичні одиниці оригіналу) та стилістичні.

До лексичним трансформаціям, найбільш часто вживаним в процесі перекладу відносяться: перекладацьке транскрибування і транслітерація; калькування та лексико-семантичні заміни: конкретизація, генералізація, модуляція і ін.

Граматичні трансформації (морфологічні, синтаксичні) включають: синтаксичне уподібнення (дослівний переклад); членування пропозиції; об'єднання пропозиції; граматичні заміни (заміни підлягають форми слова, частини мови, члени речення) і ін.

Під стилістичними трансформаціями розуміють такі способи перекладу, за допомогою яких перекладач зміщує стилістичні акценти, нейтралізуючи або, навпаки, актуалізуючи коннотативні відтінки значення, або ж адаптуючи мову перекладу до стилістичних норм, прийнятих у мові перекладу. До стилістичних перекладацьких трансформацій належать: логізація, експресивація, модернізація та архаїзація.

До кожного типу трансформації студент пише приклади та рахує кількість одиниць, наприклад:

Таблиця 1. Типи стилістичних трансформацій

Назва трансформації	Кількість одиниць
Логізація	7
Експресивація	4
Модернізація	6
Архаїзація	2

3.5. Висновки

У Висновку до першого розділу автор стисло викладає основні положення щодо предмета дослідження, спираючись на погляди попередніх дослідників та вчених. Надається систематизація теоретичного матеріалу (певні класифікації та способи перекладу/ відтворення мовного явища (явищ), яка є базовою для проведення власного дослідження та його опису в практичному розділі.

У Висновку до третього розділу стисло надаються результати, які були отримані протягом власного дослідження (систематизація знайденого в оригінальному тексті (текстах) певного мовного явища (явищ) і способи його (їх) перекладу українською мовою (іншими мовами, якщо потрібно). Висновок до другого розділу повинен відповідати предмету обраної теми дослідження.

У Загальних висновках стисло надається інформація з висновків до першого та другого розділів.

У Summery англійською мовою стисло надається інформація із загальних висновків.

3.6. Список використаних джерел

Список використаних джерел вказує джерела, на які надано посилання в теоретичному розділі. Номер посилання в тексті повинен збігатися з номером у списку джерел. Правила оформлення списку використаних джерел повинні відповідати поточним вимогам Міністерства освіти і науки України.

IV ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота є одним із важливих видів індивідуальної роботи студентів, рівень підготовки якої свідчить про ступінь засвоєння ними здобутих знань. Основна мета роботи – вивчення та аналіз одного з питань теорії та практики дисципліни, що вивчається.

Метою курсової роботи або дипломного проекту є розв'язання наступних задач:

а) поглиблене вивчення літературних джерел – аналіз та узагальнення їхнього основного змісту, розширення обсягу знань за темою;

б) вільне володіння основним змістом теми, інтерпретація тих чи інших положень під час захисту курсової роботи; розвиток творчого мислення;

в) послідовний, логічний письмовий виклад основного змісту теми, проведення розрахунків, вміння теоретично та фактично обґрунтовувати їх результати.

4.1. Вимоги до оформлення основного тексту роботи

У процесі підготовки курсової роботи або дипломного проекту слід застосувати методичні та технічні прийоми наукової роботи. Норми наукової комунікації суворо регламентують характер викладу інформації, передбачаючи відмову від висловлювання власної думки від першої особи. У зв'язку з цим вживаються мовні конструкції, в яких замість особового займенника «я» вживається займенник «ми», оскільки дослідження студента здійснюється за допомогою постійного консультування з боку наукового керівника.

Студент повинен вміти оформлювати результати досліджень відповідно до чинних вимог. Курсова робота має бути написана українською літературною мовою, без зловживань (наприклад, запозичення наукових термінів, цитат зі статей, монографій, підручників та з мережі Інтернет без певних посилань на них) та відповідати науковому функціональному стилю.

Робота не повинна бути побудована на використанні інших творів або їх поєднанні. Текст курсової роботи викладають, поділяючи матеріал на розділи.

Зміст роботи має бути написаний у таблиці з невидимими межами.

Розділи можуть поділятися на пункти або на підрозділи і пункти. Кожний розділ починають з нової сторінки, але не підрозділи! Між кожним наступним абзацом у тексті не повинно бути жодних пропусків. Зміст, перелік умовних позначень, вступ, висновки, список використаних джерел не нумерують.

Номер розділу ставлять після слова «РОЗДІЛ», без крапки, а потім з нового рядка друкується заголовок розділу. Підрозділи нумеруються в межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу й порядкового номера підрозділу; між ними ставлять крапку.

Наприкінці номера підрозділу ставиться крапка. Наприклад: «2.3», де 2 – номер розділу, 3 – номер підрозділу (третій підрозділ другого розділу). У тому ж рядку зазначається заголовок підрозділу.

Новий підрозділ розміщується на тій самій сторінці, що й попередній підрозділ. Заголовки підрозділів друкуються маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного виступу.

Наприкінці заголовка крапки не ставлять. В окремих випадках підрозділи можна поділити на пункти, які нумерують у межах кожного підрозділу. Номер такого пункту складається з порядкових номерів розділу, підрозділу, між якими ставлять крапку.

Наприклад: «1.3.2.», де 1 – номер розділу, 3 – номер підрозділу, 2 – номер пункту у третьому підрозділі).

Кожен пункт і підпункт повинні містити інформацію із завершеною думкою щодо дослідницького завдання, яке в ньому вирішується.

Посилання на літературні джерела в тексті подаються у квадратних дужках із зазначенням джерела та сторінки (крім газетних статей і випадків, коли посилаються на джерело в цілому). Перша цифра у квадратних дужках

відповідає номеру джерела у списку використаних джерел, друга цифра – номеру сторінки. Наприклад: [18, с. 78].

Фактичні та статистичні дані наводяться в однакових одиницях виміру: абсолютних (грн, дол. США, т, м, шт. та ін.) або відносних (%).

Вступ, розділи, висновки, summary, список літературних джерел та додатки потрібно розташовувати на новій сторінці.

Сторінки роботи нумеруються арабськими цифрами (без знака №) у правому верхньому куті сторінки.

Першою сторінкою роботи є титульна, яка враховується в нумерацію, але не нумерується.

На титульному аркуші зазначають повну назву навчального закладу та його відомчу підпорядкованість, факультет, кафедру, на якій виконана робота, тему роботи, дані про студента, наукового керівника, рецензента (якщо це дипломна робота), місто та рік подання роботи до захисту.

Скорочення в назві навчального закладу та теми роботи не допускаються. Зміст має відповідати плану роботи.

На сторінці зі змістом зазначається номер початкової сторінки кожного складника курсової роботи.

Якщо в роботі наводяться маловідомі скорочення, нові символи, позначення, то цей перелік надається перед вступом і вноситься до змісту як «Перелік умовних позначень».

Набір тексту курсової роботи здійснюється на комп'ютері через 1,5 міжрядковий інтервал (29–30 рядків на сторінці), друк здійснюється на принтері з одного боку аркуша білого паперу формату А4 (219 × 297 мм), шрифт текстового редактора – Word Times New Roman чорного кольору. Висота шрифту – 14 мм. Поля: зліва – 25 мм, справа – не менше 10 мм, зверху і знизу – 20 мм.

Шрифт друку повинен бути чітким, щільність тексту – однаковою.

При формуванні назв розділів і підрозділів курсової (дипломної) роботи необхідними є наступні вимоги:

1. Назва жодної з частин роботи не може повністю збігатися із загальною темою роботи.

2. Назви підрозділів не повинні збігатися з назвами розділів.

3. Назви частин роботи повинні відображати суть їхнього змісту стисло, чітко і зрозуміло.

4. Назви суміжних розділів/підрозділів мають логічно узгоджуватися один з одним.

5. Назви суміжних частин слід продумати й сформулювати в єдиному стилі викладу.

6. Назви повинні бути достатньо широкі й гнучкі, щоб дати змогу в подальшому уточнити їх і привести до завершального вигляду під час редагування змісту роботи.

7. Назва не повинна складатись лише з назви нормативноправового акта органу чи організації.

Заголовки структурних частин роботи виглядають так: «ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВОК ДО I РОЗДІЛУ», «ВИСНОВОК ДО II РОЗДІЛУ», «ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ», «SUMMERY», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ».

Заголовки друкуються великими літерами симетрично до тексту по центру сторінки (без крапки в кінці).

Загальні висновки (3–4 сторінки) вміщують безпосередньо після викладу тексту, починаючи з нової сторінки. У Висновках необхідно підбити підсумки проведеного дослідження, викласти результати, які представляють собою відповіді на завдання курсової роботи. Як правило, у Висновках виокремлюють такі складові: вступну, описову, констатувальну частини, а також пропозиції і висновки.

Вступна частина виконує сполучну функцію між основним текстом і власне висновками, в ній стисло подається оцінка дослідження.

У констатувальній частині лаконічно викладаються основні результати виконаної роботи. Водночас тут можна вказати на певну незавершеність

власного дослідження (насамперед внаслідок багатоаспектності поставленої проблеми, виявлення в ній нових змістовних сторін тощо), а з іншого – на можливі шляхи її подальшого вивчення, що є, з погляду виконавця, оптимальними.

У третій частині Висновків формулюються пропозиції і висновки за всіма розглянутими питаннями, що базуються на матеріалах і висновках окремих розділів і підрозділів. Завданням автора в цьому разі (якщо висновки сформульовані в тексті роботи) буде перенесення висновків у Висновки та їх редагування. Тому є сенс висновки у Висновках викласти в тій послідовності, що відповідає структурі роботи. При цьому ряд висновків може стосуватися всієї роботи в цілому. Тоді, виходячи зі змісту, вони можуть передувати висновкам по розділах чи замикаати їх.

У Висновках доцільно вказати пропозиції з удосконалення перекладацької практики, поліпшення роботи перекладачів, розробки та впровадження нових способів перекладу, дати прогноз про розвиток перекладознавства в певній галузі.

4.2.Вимоги до оформлення посилань

Під час роботи з літературними джерелами (наукова та навчальна література, періодичні видання) виписуються цитати. Науковий стиль вимагає точного відтворення цитованого тексту, бо найменше скорочення може спотворити зміст, викладений автором. Так, бажано робити детальний запис основних положень робіт, фактичного матеріалу тощо.

Якщо в тексті роботи використано відомості, матеріали чи твердження з монографій, оглядових статей, інших джерел з великою кількістю сторінок, тоді в посиланні необхідно точно вказати номери сторінок, ілюстрацій, таблиць тощо з джерела, на яке вказується посилання.

Також в роботі можна зробити короткі записи зі своїми роздумами або без них, також виписки у вигляді цитат. Посилання у тексті зазвичай робиться в кінці речення.

У тексті не подаються розгорнуті посилання, наприклад: Корунець І. В. Вступ до перекладознавства. К., 2008. С. 54; вони мають виглядати так: [2, с. 18], де 2 – це номер джерела у списку літератури, а 18 – це номер сторінки.

На неопубліковані та незавершені праці посилання не подаються. При непрямому цитуванні дається посилання на джерело:

- при переказі, викладі думок інших авторів своїми словами;
- при огляді загальних тенденцій наукових досліджень;
- при зазначенні фактичних даних і результатів попередніх досліджень.

Цитати в роботі звичайно наводять:

- для підтвердження власних аргументів;
- для посилання на авторитетне джерело;
- для критичного аналізу того чи іншого твердження.

4.3. Вимоги до цитування

– У теоретичній частині на одній сторінці тексту можна наводити 2–3 цитати різних авторів.

– Текст цитати починається і закінчується лапками і наводиться в тій граматичній формі, в якій він поданий у джерелі, зі збереженням особливостей авторського написання.

– Кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело.

– Цитування повинно бути повним, без довільного скорочення авторського тексту і без перекручувань думок автора.

Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні позначається трьома крапками, які можуть ставитися на початку, в середині та в кінці цитати. – Наукові терміни, які запропоновані іншими авторами, лапками не виділяються, за винятком тих, що викликали загальну полеміку. У цих випадках використовується вислів «так званий».

Посилання рекомендується робити на останні видання авторів, публікації, з яких запозичено матеріали або окремі результати. На більш ранні видання можна посилатися у тому випадку, якщо вони не перевидавалися.

Якщо в посиланнях наявний ілюстративний матеріал, то окремі слова і вирази наводять курсивом, в лапках (також курсивом) подають цитати з посиланням на автора. Взагалі, цитати в тексті використовуються рідко. Частіше зазначається основна ідея, а після неї в дужках вказується прізвище автора, який уперше її висловив.

4.4.Вимоги до оформлення списку використаних джерел

Наприкінці курсової (дипломної) роботи розміщується список використаних джерел. Список використаних джерел – це елемент бібліографічного апарату, котрий містить бібліографічні описи використаних джерел.

Курсова робота на третьому курсі має містити 30-35 джерел за останні 5-10 років їх видання.

До списку використаних джерел включаються всі публікації вітчизняних і зарубіжних авторів, на які є посилання в роботі. Всі джерела вказуються тією мовою, якою вони видані.

Оформлення списку використаних джерел повинно відповідати вимогам з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання».

Основні правила щодо оформлення джерел:

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги: Один автор	1. Дичківська О. О. Інноваційний менеджмент : конспект лекцій. Київ : ДІА, 2018. 82 с. 2. Бондаренко В. Г. Історія України. Львів, 2017. 153 с. 3. Лазор О. Я. Державне управління у сфері реалізації екологічної політики в Україні: організаційно-правові засади: монографія. Львів : Ліга-Прес, 2003. 542 с. 4. Ваш О. М. Етика : навч.-метод. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2018. 104 с.

	5. Гурманова Л. І. Релігієзнавство : навч. посіб. 2-ге вид., переробл. та допов. Київ : ЦУЛ, 2017. 193 с.
Два автори	1. Мартиненко З. Е., Макар І. В. Управління підприємством: теоретико-методичні засади : монографія. Харків : Щедра садиба плюс, 2017. 296 с. 2. Палеха В. І., Карпова П. В. Менеджмент організацій : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 120 с. 3. Білоус С. І., Корнійчук В. П. Філософія освіти : навч.-метод. посіб. Переяслав-Хмельницький, 2016. 176 с. 4. Мороз І. С., Василенко Н. Ю. Маркетинг : конспект лекцій. Київ : Молодь, 2016. 102 с. 5. Вердіна С. А., Волков А. А. Контролінг : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 131 с. 6. Вердіна С. А., Волков А. А. Контролінг : навч. посіб. Вид. 3-тє., переробл. та допов. Херсон, 2017. 212 с.
Три автори	1. Тарнавська Г. Я., Марценюк Н. С., Герасимова Т. М. Фінанси : навч. посіб. Львів : Магнолія 2006, 2017. 412 с. 2. Пустовенко В. В., Максименко І. Л., Яким А.С. Безпека життєдіяльності : монографія. Харків : ХНПУ, 2017. 348 с.
Чотири автори	1. Інновації : навч. посіб. / Гуревич Д. Т., Чеқан О. С., Грибан О. М., Макарова В. В. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 389 с. 2. Вища математика : конспект лекцій / Ткачук Т.С. та ін. Київ, 2015. 82 с
П'ять і більше авторів	1. Операційний менеджмент : підручник / С. М. Поплавська та ін. Київ : ЦУЛ, 2011. 267 с. 2. Охорона праці : навч. посіб. / О. І. Подольська та ін. 2-ге вид. Київ : ЦУЛ, 2017. 264 с. 3. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України : станом на 10 жовт. 2017 р. / К. І. Мягченко та ін. ;

	за заг. ред. І. М. Ливанова. Київ : ЦУЛ, 2017. 428 с
Автор(и) та редактор(и)/упорядники	1. Веретенко В. В. Міжнародний маркетинг : монографія / за заг. наук. ред. В. М. Марценюка. Київ, 2015. 374 с. 2. Бутенко М. П., Качур В. П., Петренко С. В. Психологія : навч. посіб. / за ред. М. П. Дутко. Київ : ЦУЛ, 2017. 332 с.
Без автора	1. 30 років історичному факультету: історія та сьогодення (1986-2016) : ювіл. вип. / під заг. ред. В. В. Черепані. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 340 с. 2. Етнографія : конспект лекцій / за заг. ред. В. І. Гарапка; уклад. А. І. Гарапка. Київ : ЦУЛ, 2018. 320 с. 3. Міжнародні відносини : монографія / за ред. М. А. Березовського. Київ : ЦУЛ, 2016. 162 с. 4. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / за ред.: П. О. Бедрія, О. О. Петренка. Одеса : ОНУ, 2015. 306 с. 5. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України / за заг. ред. Т. А. Тарнавського. Київ : ЦУЛ, 2016. 186 с. 6. Підготовка фахівців у ВНЗ в умовах реформування вищої освіти : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м. Мукачево, 4-5 жовт. 2018 р. Мукачево : МДУ, 2018. 226 с. 7. Освіта в Україні: виклики модернізації : зб. наук. пр. / редкол.: П. М. Марценюк (відп. ред.) та ін. Київ : Ін-т всесвітньої історії НАН України, 2017. 319 с. 8. Товарознавство / упоряд. В. Олексик. Київ, 2014. 804 с.
Багатотомні видання	1. Енциклопедія рослин / редкол.: І. М. Деркач та ін. Київ : ЦУЛ, 2016. Т. 8. 812 с. 2. Безруков В. Д. Поэзия : в 2 т. / ред. изд.: Л. Г. Мороз, А. Г. Мягченко; авт. вступ. ст. А. В. Сипина. Киев ; Мелитополь : НПУ им. М. Драгоманова ; МГПУ им. Б. Хмельницького,

	<p>2016. Т. 2. 206 с.</p> <p>3. Новицкий О. М. Сочинения : в 4 т. / ред. изд.: Н. Г. Мозговая, А. Г. Волков ; авт. вступ. ст. Н. Г. Мозговая. Киев ; Мелитополь: НПУ им. М. Драгоманова ; МГПУ им. Б. Хмельницького, 2017. Т. 1. 382 с.</p> <p>4. Бюджетна система України: історія, стан та перспективи : у 3 т. / Акад. прав. наук України. Львів : Право, 2012. Т. 2 : Бюджетний менеджмент / заг. ред. Ю. П. Бубряка. 476 с.</p> <p>5. Кучеренко Н. П. Казначейська справа : в 6 т. Київ : Право, 2016. Т. 3 : Контроль у системі Державного казначейства. 432 с.</p> <p>6. Дендрофлора України. В 12 т. Т. 2. Дикорослі та культивовані дерева і кущі. Вип. 1. Покритонасінні / Л.І. Перхоменко. Київ : Наукова думка, 2012. 200 с</p>
Автореферати дисертацій	1. Петров О. Г. Музикотерапія : автореф. дис. ... канд. псих. наук : 12.00.06. Київ, 2009. 40 с.
Дисертації	<p>1. Петрук Л. А. Дослідження статичного деформування складених тіл : дис. ... канд. фіз.-мат. наук : 01.02.04. Львів, 2004. 140 с.</p> <p>2. Винниченко О. М. Контроль соціально-економічного розвитку промислових підприємств : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.04. Київ, 2018. 344 с</p>
Законодавчі та нормативні документи	<p>1. Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2015. 98 с.</p> <p>2. Конституція України : станом на 1 жовтня 2017 р. / Верховна Рада України. Київ : Право, 2017. 93 с.</p> <p>3. Про вищу освіту : Закон України від 05.09.2016 р. № 2145-VIII. Голос України. 2016. 27 верес. (№ 178-179). С. 10–22.</p> <p>4. Податковий кодекс України : Закон України від 19.05.2011 р. № 3393- VI. Відомості Верховної Ради України. 2011. №</p>

	<p>48-49. Ст. 536.</p> <p>5. Про освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Дата оновлення: 28.09.2018. URL:http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18 (дата звернення: 15.11.2018).</p> <p>6. Питання соціального забезпечення : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2017 р. № 1060. Офіційний вісник України. 2018. № 5. С. 430–443.</p> <p>7. Про інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2019-2020 роки : Указ Президента України від 21.02.2018 р. № 43/2018. Урядовий кур'єр. 2018. 23 лют. (№ 35). С. 10.</p> <p>8. Про затвердження Вимог до оформлення кандидатської дисертації : наказ Міністерства освіти і науки від 12.01.2018 р. № 50. Офіційний вісник України. 2018. № 25. С. 139–141.</p> <p>9. Інструкція щодо порядку оформлення і ведення особових справ отримувачів усіх видів соціальної допомоги : затв. наказом М-ва. праці та соц. політики від 19.09.2006 р. № 156. Баланс-бюджет. 2006. 19 верес. (№ 18). С. 15–16.</p>
Архівні документи	<p>1. Лист Голови Спілки «Первоцвіт» Г. Ф. Петренка на ім'я Голови Ради Міністрів УРСР В. А. Поповича щодо реєстрації Статуту Спілки та сторінки Статуту. 14 грудня 1989 р. ЦДАГО України (Центр. держ. архів громад. об'єднань України). Ф. 1. Оп. 32. Спр. 2612. Арк. 63, 64 зв., 71.</p>
Патенти	<p>1. Зернозбиральний комбайн: пат. 25742 Україна: МПК6 C09K11/00, G01T1/28, G21H3/00. № 200701472; заявл. 12.02.07; опубл. 27.08.07, Бюл. № 13. 4 с.</p> <p>2. Спосіб лікування гіперактивності у дітей: пат. 76509 Україна. № 2004042416; заявл. 01.04.2004; опубл. 01.08.2006,</p>

	Бюл. № 8 (кн. 1). 120 с
Препринти	<p>1. Марченко М. І., Кополович А. Д., Яким Б. М. Про точність визначення радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль : Ін-т з проблем безпеки АЕС НАН України, 2006. 7, [1] с. (Препринт. НАН України, Ін-т проблем безпеки АЕС; 06-1).</p> <p>2. Федорченко Б. А., Смотрич В. Н. Радиационное повреждение материалов нейтронами источника ННЦ ХФТИ / ANL USA с подкритической сборкой, управляемой ускорителем электронов. Харьков : ННЦ ХФТИ, 2006. 19 с.: ил., табл. (Препринт. НАН Украины, Нац. науч. центр «Харьк. физ.-техн. ин-т»; ХФТИ2006-4)</p>
Стандарти	<p>1. ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. [Чинний від 2010-02-18]. Вид. офіц. Київ, 2010. 16 с. (Інформація та документація).</p> <p>2. ДСТУ ISO 6107-1:2004. Якість води. Словник термінів. Частина 1 (ISO 6107-1:1996, IDT). [Чинний від 2005-04-01]. Вид. офіц. Київ : Держспоживстандарт України, 2006. 181 с.</p> <p>3. ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ). [На заміну ДСТУ3582-97; чинний від 2013-08-22]. Вид. офіц. Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. 15 с. (Інформація та документація).</p>
Частина видання: книги	<p>1. Петренко М. А. Международное право и роль Конституционного Суда Украины // Максим Петренко: право як буття вченого : зб. наук. пр. до 60- річчя проф. М. А. Петренко / упоряд. та відп. ред. Ю. О. Волошин. К., 2009. С. 477–493.</p>

	<p>2. Якса А. П. Економічна політика держави. Двадцять п'ять років з економічним правом : вибрані праці. Харків, 2017. С. 205–212.</p> <p>3. Корнійчук Т. О. Методи активізації навчально-пізнавальної діяльності. Педагогіка : навч. посіб. / за заг. ред. Т. О. Корнійчука. Київ, 2017. С. 195–197.</p>
Частина видання матеріалів конференцій (тези доповіді)	<p>1. Лалак Н. В. Шляхи підвищення мотивації молодших школярів до навчання // Анотовані результати науково-дослідної роботи інституту педагогіки за 2011 рік : збірник тез повідомлень. Київ, 2012. С.202–203.</p> <p>2. Максименко Д. В. Методи оперативної діагностики виробничої діяльності підприємства // Зростання ролі бухгалтерського обліку в сучасній економіці : збірник тез та доповідей I Міжнародної науковопрактичної конференції (м. Київ, 21 лютого 2013 р.) / відпов. за випуск Мельничук Б.В. Київ, 2013. С.331–335.</p> <p>3. Цехмістров І. І., Перець І.П. Про бюджет. Дослідження проблем в Україні очима молодих вчених : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 3-4 берез. 2016 р. Запоріжжя, 2016. С. 50–53.</p>
Частина довідкового видання	<p>1. Павлик І. М. Право інтелектуальної власності. Великий енциклопедичний юридичний словник / ред. Ю. С. Шемшученко. Київ, 2007. С. 683.</p> <p>2. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології. Основи педагогіки освіти : словник термінів / за ред.: Т. О. Дмитрука, В. К. Колпакова. Київ, 2014. С. 54–55</p>
Частина видання: продовжувано	<p>1. Куцінко Т. О. Адміністративне законодавство України: реалії та перспективи формулювання // Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки. Запоріжжя,</p>

го видання	<p>2017. № 1. С. 36–46.</p> <p>2. Безруков С. А., Хмельов А. А. Дослідження циліндричних оболонки. Вісник Запорізького національного університету. Фізикоматематичні науки. Запоріжжя, 2015. № 3. С. 153–159.</p> <p>3. Хорошилова С. А., Малафіїк Л. О., Хмельов А. А. Моделювання складеної конструкції за допомогою матриць типу Гріна. Проблеми обчислювальної механіки і міцності конструкцій. Дніпропетровськ, 2012. Вип. 19. С. 212–218.</p>
Частина видання: періодичного видання (журналу, газети)	<p>1. Кучеренко О. О. Конституційні права людини і громадянина // Часопис Київського університету права. 2007. № 4. С. 88–92.</p> <p>2. Коваль Л., Коваль П. Переваги дистанційної роботи. Урядовий кур'єр. 2017. 1 листоп. (№ 205). С. 5.</p> <p>3. Bletskan D. I., Glukhov K. E., Frolova V. V. Electronic structure of 2H-SnSe₂. Semiconductor Physics Quantum Electronics & Optoelectronics. 2017. Vol. 18, No 2. P. 109–118</p>
Електронні ресурси	<p>1. Україна очима дітей : фотовиставка. URL: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/photogallery/gallery?galleryId=15725757& (дата звернення: 15.11.2017).</p> <p>2. Хміль А. А. Функції державної служби за законодавством України // Юридичний науковий електронний журнал. 2017. № 5. С. 115–118. URL: http://lsei.org.ua/5_2017/32.pdf.</p> <p>3. Хміль І. О. Шляхи подолання правового нігілізму в Україні. Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки. Запоріжжя, 2016. № 3. С. 20–27. URL: http://ebooks.znu.edu.ua/files/Fakhovivydannya/vznu/juridichni/VestUr2015v3/5.pdf. (дата звернення: 15.11.2017).</p> <p>4. Куцкір Я. С., Махно Б. А., Борислав С. Г. Трансформація науковопедагогічної системи України протягом 90-х років</p>

	XX століття: період переходу до ринку. Наука та інновації. 2016. Т. 12, № 6. С. 6–14. DOI: https://doi.org/10.15407/scin12.06.006 .
--	--

4.5. Оформлення допоміжних матеріалів

До допоміжних матеріалів належать такі: – ілюстрації (схеми, діаграми, графіки, креслення тощо); – формули; – таблиці; – додатки. 3.4.1.

Ілюстрації в роботі позначаються словом «Рис.» і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, поданих у додатках. Номер ілюстрації складається з номера розділу та порядкового номера ілюстрації через крапку

Номер, назва ілюстрації та пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією по центру. Наприклад, третій рисунок другого розділу:

Рис. 2.3. _____
назва

Ілюстрації слід наводити безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Ілюстрації, розміри яких більші ніж формат А4, рекомендується розміщувати у додатках. За потреби, ілюстрації доповнюють або поясненнями, або коментарем

Якщо в тексті потрібно використати таблицю, вона будується таким чином:

Назва таблиці

	Заголовок граф		Заголовок граф	
	Підзаголовок граф	Підзаголовок граф	Підзаголовок граф	Підзаголовок граф

Таблицю слід розташовувати безпосередньо після тексту, у якому вона згадується вперше, або на наступній сторінці. На всі таблиці мають бути посилання в тексті. При цьому слово «таблиця» пишуть скорочено, наприклад: «... у табл. 3.1». У повторних посиланнях на таблиці та ілюстрації скорочено пишуть слово «дивись», наприклад: «див. табл. 3.1».

Таблиці нумерують арабськими цифрами наскрізною нумерацією в межах розділу, за винятком таблиць, які наводяться у додатках. Номер таблиці складається з номера розділу і порядкового номера таблиці, відокремлених крапкою, наприклад, таблиці 3.1 – перша таблиця третього розділу.

Назву таблиці друкують жирним шрифтом малими літерами (крім першої великої) і розміщують над таблицею. Назва має бути стислою і відбивати зміст таблиці. Потрібно уникати повторів тематичного заголовка у заголовках граф. При поділі таблиці на частини допускається її головку або боковик замінити відповідно номерами граф чи рядків, нумеруючи їх арабськими цифрами у першій частині таблиці. Заголовки граф таблиці починають з великої літери, а підзаголовки – з малої, якщо вони складають одне речення з заголовком.

Підзаголовки, які мають самостійне значення, пишуть з великої літери. В кінці заголовків і підзаголовків таблиці крапки не ставлять. Заголовки і підзаголовки граф указують в однині.

Формули нумерують у межах розділу. Номер формули складається з номера розділу та порядкового номера формули в розділі, що відокремлені крапкою. Нумери формул пишуть біля правого поля сторінки на рівні відповідної формули у круглих дужках, наприклад: (3.2) – друга формула третього розділу. Посилання на формули зазначають порядковим номером формули в дужках, наприклад: «...у формулі (3.1)». Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів формули наводять під нею в тій послідовності, в якій вони подані у формулі. Кожна формула відокремлюється від тексту одним вільним рядком.

Додатки оформлюються як продовження наукової роботи на наступних її сторінках, розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті. До додатків рекомендується включати матеріал, який: – є необхідним для повноти звіту, але включення його до основної частини звіту може змінити впорядковане й логічне уявлення про роботу; – не може послідовно розміщуватися в основній частині звіту через великий обсяг або способи відтворення; – може бути вилучений для ознайомлення з ним широкого кола читачів, але є необхідним для фахівців цієї галузі. Наприклад, до додаткового матеріалу можна віднести: – графіки та діаграми; – додаткові ілюстрації або таблиці; – ілюстрації допоміжного характеру; – таблиці допоміжних цифрових даних; – анкети, тести, програми; – формули та розрахунки. Кожен додаток друкується з нової сторінки.

Додаток повинен мати заголовок. Слово «Додаток__» друкується малими буквами (крім першої великої) з правого боку рядка без знака №. Наприклад: «Додаток 2». Інший варіант позначення додатків – це позначення великими літерами, наприклад, «Додаток А». Для магістерської дипломної роботи необхідно зробити презентацію проаналізованого матеріалу в програмі Power Point, де треба презентувати приклади з тексту оригіналу та їх відповідні переклади. Мовне явище (явища), яке (які) досліджується в прикладах необхідно виділити жирним шрифтом в оригіналі та його перекладі (перекладах), а також треба надати відповідні пояснення. Приклади надаються по одному на кожен досліджуваний аспект.

У ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВИХ РОБІТ

Оцінка курсової роботи здійснюється за 100-бальною шкалою, яка складається з двох частин: 1) виконання курсової роботи (до 70 балів) і 2) захисту (до 30 балів).

Оцінка **A «відмінно» (90-100 балів)** ставиться, якщо студент:

1. Показав глибокі теоретичні знання з вивчених дисциплін, з яких виконана курсова робота;
2. Оволодів первинними навиками дослідницької роботи: збирати дані, аналізувати, творчо осмислювати їх, формулювати висновки;
3. Дає свої пропозиції і рекомендації з предмета дослідження;
4. Виконав роботу грамотно літературною українською мовою;
5. Оформив роботу відповідно до вимог і подав її до захисту у визначений кафедрою термін;
6. На захисті продемонстрував глибокі знання з теми дослідження, твердо і впевнено відповів на запитання членів комісії.

Оцінка **B «добре» (80-89 балів)** ставиться, якщо студент:

1. Показав досить високі теоретичні знання з тієї дисципліни, з якої виконана курсова робота;
2. Оволодів первинними навиками дослідницької роботи: збирати дані, аналізувати, осмислювати їх, формулювати висновки, але не завжди критично ставиться до використаних джерел та літератури;
3. Дає свої пропозиції і рекомендації з предмета дослідження, однак відчуває труднощі щодо їх обґрунтування;
4. Виконав роботу грамотно літературною українською мовою, але допустив нечисленні граматичні та стилістичні помилки;
5. Оформив роботу відповідно до вимог і подав її до захисту у визначений кафедрою термін;
6. На захисті продемонстрував добрі знання з теми дослідження відповів на запитання членів комісії.

Оцінка **С «добре» (71-79 балів)** ставиться, якщо студент:

1. Показав досить високі теоретичні знання з тієї дисципліни, з якої виконана курсова робота;
2. Оволодів первинними навиками дослідницької роботи: збирати дані, аналізувати, осмислювати їх, формулювати висновки, але не завжди критично ставиться до використаних джерел та літератури; мають місце окремі неточності;
3. Дає свої пропозиції і рекомендації з предмета дослідження, однак відчуває труднощі щодо їх обґрунтування;
4. Виконав роботу грамотно літературною українською мовою, але допустив граматичні та стилістичні помилки;
5. Оформив роботу відповідно до вимог і подав її до захисту у визначений кафедрою термін;
6. На захисті продемонстрував добрі знання з теми дослідження, відповів на більшість запитань членів комісії.

Оцінка **Д «задовільно» (61-70 балів)** ставиться, якщо студент:

1. Показав достатні теоретичні знання з тієї дисципліни, з якої виконана курсова робота;
2. В основному оволодів первинними навиками дослідницької роботи: збирати дані, аналізувати, осмислювати їх, формулювати висновки, однак допускає в роботі порушення принципів логічного і послідовного викладу матеріалу; мають місце окремі фактичні помилки і неточності;
3. Не може сформулювати пропозиції і рекомендації з теми дослідження або обґрунтувати їх;
4. Допускає помилки в оформленні роботи та її наукового апарату;
5. Допускає численні граматичні та стилістичні помилки;
6. Подав роботу до захисту у визначений кафедрою термін; на захисті продемонстрував задовільні знання з теми дослідження, але не зумів упевнено й чітко відповісти на додаткові запитання членів комісії.

Оцінка **Е «задовільно» (51-60 балів)** ставиться, якщо студент:

1. Показав достатні теоретичні знання з тієї дисципліни, з якої виконана кваліфікаційна робота;

2. В основному оволодів первинними навиками дослідницької роботи: збирати дані, аналізувати, осмислювати їх, формулювати висновки, однак допускає в роботі порушення принципів логічного і послідовного викладу матеріалу; мають місце окремі фактичні помилки і неточності;

3. Не сформулював пропозиції і рекомендації з теми дослідження;

4. Допускає помилки в оформленні роботи та її наукового апарату;

5. Допускає численні граматичні та стилістичні помилки;

6. Подав роботу до захисту пізніше визначеного кафедрою терміну; на захисті продемонстрував задовільні знання з теми дослідження, але не зумів упевнено відповісти на додаткові запитання членів комісії.

Оцінка **FX** «незадовільно» (26-50 балів) ставиться, якщо студент:

1. Продемонстрував незадовільні теоретичні знання з тієї дисципліни, з якої виконана кваліфікаційна робота;

2. Зовсім не оволодів первинними навиками дослідницької роботи;

3. Допускає чимало помилок в оформленні роботи та її наукового апарату;

4. Допускає численні граматичні та стилістичні помилки;

5. Подав роботу до захисту пізніше визначеного кафедрою терміну; на захисті продемонстрував незадовільні знання з теми дослідження, не зумів відповісти на додаткові запитання членів комісії.

Оцінка **F** «незадовільно» (0-25 балів) ставиться в тому разі, коли на захисті студент проявив повне незнання досліджуваної проблеми, не зумів задовільно відповісти на поставлені питання, що свідчить про несамотійне виконання курсової роботи, або коли роботу до захисту не представлено.

Таблиця 1. – Параметри та критерії оцінювання курсової роботи.

Параметри оцінювання	Діапазон оцінки,	Критерії оцінювання за бальною шкалою
----------------------	------------------	---------------------------------------

	балів	
Оцінювання якості курсової роботи	0-70	
Відповідність змісту курсової роботи темі та затвердженому плану	0-10	0 – зміст жодного з пунктів роботи не відповідає затвердженому плану
		5 – зміст одного розділу курсової роботи відповідає затвердженому плану
		10 — зміст усіх пунктів курсової роботи відповідає затвердженому плану
Ступінь розкриття теоретичних аспектів теми та коректність використання понятійного апарату	0-10	0 – понятійний апарат не сформовано; теоретичні аспекти теми не розкриті
		5 понятійний апарат сформовано, теоретичні аспекти теми розкриті частково
		10 понятійний апарат сформовано, теоретичні аспекти проблеми розкриті
Ступень використання самостійності; висвітлення особливостей прояву та розв'язання теми курсової роботи	0-10	0 – відсутність логічності, послідовності, аргументованості, літературної грамотності викладення матеріалу, несамостійність виконання роботи
		5 – самостійний і творчий підхід до виконання курсової роботи, логічність, послідовність, аргументованість, літературна грамотність викладення матеріалу, але відсутність планомірності і систематичності

		характеру роботи над темою
		10 – самостійність і творчий підхід до виконання курсової роботи, логічність, послідовність, аргументованість, літературна грамотність викладення матеріалу, планомірність і систематичність характеру роботи над темою
Обсяг та адекватність використаних при написанні роботи матеріалів першоджерел та дотримання етики посилань	0-10	0 – залучені матеріали лише навчальних підручників та посібників (до 15 джерел), етика посилань не дотримана.
		5 – залучені матеріали навчальних підручників та посібників, періодичних видань (15-20 джерел), етика посилань дотримана частково.
		10 – залучені матеріали навчальних підручників та посібників, монографій, статистичних збірників та довідників, періодичних видань та мережі Internet (більше 20 джерел), етика посилань дотримана
Відповідність оформлення курсової роботи встановленим вимогам	0-10	0 – текст курсової роботи оформлено з суттєвими порушеннями встановлених вимог
		5 – текст курсової роботи оформлено з незначними порушеннями встановлених вимог
		10 – текст курсової роботи оформлено у відповідності до встановлених вимог

Переклад тексту	0-10	0 – текст перекладений неправильно
		5 – у тексті є грубі перекладацькі помилки
		10 – переклад тексту здійснено правильно
Виявлення перекладацьких трансформай	0-10	0 – студент неправильно описав перекладацькі трансформації або не написав приклади до них
		5 – не всі трансформації виявлені правильно і не всюди є приклади
		10 – студент правильно описав усі перекладацькі трансформації та до кожної подав власні приклади з тексту, що перекладав
Оцінювання захисту курсової роботи	0-30	
Вміння чітко та стисло викласти основні результати курсової роботи	0-10	0 – студент неспроможний чітко та стисло викласти основні результати дослідження
		5 – студент невпорядковано викладає основні результати дослідження
		10 – студент спроможний чітко та стисло викласти основні результати дослідження
Повнота, глибина, обґрунтованість відповідей на питання	0-10	0 – студент неспроможний надати відповіді на поставлені питання
		5 – студент надає неповні, поверхові, необґрунтовані відповіді на поставлені питання

		10 – студент надає повні, глибокі, обґрунтовані відповіді на поставлені питання
Презентація до роботи	0-10	0 – немає презентації
		5 – у презентації не висвітлені основні положення роботи
		10 – презентація відповідає тексті захисту та доповнює основні положення роботи
<p>Остаточне оцінювання рівня виконання та захисту курсової роботи здійснюється за 100-бальною шкалою, при цьому пріоритетність має рівень оцінювання курсової роботи керівником, на що відводиться 75% від загальної суми оцінки. Остаточне оцінювання рівня виконання та захисту курсової роботи враховує: 1) попереднє оцінювання якості курсової роботи керівником – 0-75 балів; 2) оцінювання захисту курсової роботи – 0-25 балів.</p>		

VI ЗАХИСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Підготовлена до захисту курсова робота повинна мати рецензію наукового керівника. Перед захистом курсової роботи студенту надається можливість ознайомитися із змістом рецензії.

До захисту курсової роботи студент допускається після оформлення роботи відповідно до встановлених вимог та одержання позитивної рецензії керівника курсової роботи.

Захист курсових робіт проводиться згідно з планом навчального процесу та розкладом захисту студентами курсових робіт перед комісією у складі двох-трьох викладачів кафедри та керівника курсової роботи.

Курсову роботу студент захищає у присутності навчальної групи. Тези доповіді студент готує заздалегідь. Доповідь повинна бути змістовною і тривати до 5-7 хвилин.

У доповіді необхідно:

- назвати тему курсової роботи, показати її актуальність та значущість;
- сформулювати основну мету і завдання дослідження;
- стисло розкрити зміст структури роботи;
- доповісти про результати роботи, зроблені висновки і внесені пропозиції.

Після доповіді студент відповідає на запитання викладачів та студентів навчальної групи. Під час захисту оцінюються: якість виконаної студентом курсової роботи, рівень знань та набутих навичок щодо висвітленої теми, вміння аналізувати практичну діяльність організацій, логічно і аргументовано викладати думки, відповідати на запитання, обґрунтовувати власну точку зору.

Після захисту курсових робіт викладачі комісії обговорюють результати захисту кожної курсової роботи і виставляють оцінки, які того самого дня повідомляють студентам.

Курсові роботи оцінюють за чотирибальною шкалою ("відмінно", "добре", "задовільно", "незадовільно"). При оцінюванні курсової роботи враховують теоретичну і практичну цінність роботи, послідовність викладу матеріалу, оформлення, змістовність доповіді і відповідей на запитання під час захисту курсової роботи, рецензію наукового керівника роботи.

Студент – автор курсової роботи не допускається до захисту, якщо робота не носить самостійного характеру, а списана з літературних джерел, нормативних актів; основні питання теми роботи не розкриті, викладені схематично, фрагментарно; у роботі є хибні положення, науковий апарат оформлений неграмотно; робота має неохайний вигляд.

У випадку незадовільної оцінки курсову роботу необхідно доопрацювати або виконати нову за іншою темою. Курсові роботи зберігаються на кафедрі протягом одного року.

Підготовка презентації

- Поміщаємо розрахунки, статистику, ілюстрації і схеми. Загалом, все те, що краще сприймати візуально.

- Не потрібно оформляти презентацію в тисячу слайдів у червоно-зелено-рожевій гаммі. Використовуйте нейтральні відтінки слайдів. Повірте, найвигідніший варіант — чорним по білому. Також можна зробити в стилістиці вашого університету (кольори, символи тощо).

- Не дублюємо те, що говоримо, інакше сенс у презентації втрачається.

- Робота з презентацією. В аудиторії можуть бути указки, пульти та ін. пристосування для взаємодії з проектором. Якщо вам важливо, щоб комісія саме в цей момент подивилася на слайд, просто ввічливо попросіть про це.

Наприклад: «Прошу звернути увагу на слайд 3»

- Презентація — всього лише додаток до промови. Якщо у вас немає можливості представити графічно думку (наприклад, у вигляді векторів, макетів), виберіть з неї ключові слова.

- Співвіднесіть текст промови для захисту курсової з презентацією. Розставте в документі позначки, коли і який слайд включати.

- Не забудьте про перший і останній слайди. На першому — ПІБ студента, ПІБ наукового керівника, тема курсового проекту. На останньому — слова подяки за спільну роботу з науковим керівником.

- Уважно перевіряємо текст на грамотність!

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Довідник здобувача наукового ступеня: 36. нормат. док. та інформ. матеріалів з питань атестації наук, кадрів вищої кваліфікації / Упоряд. Ю.І. Цеков; Попереднє слово Р.В. Бойка. К.: Ред. "Бюл. ВАК України", 1999. 64с.
2. Документація. Звіти у сфері науки і техніки: Структура і правила оформлення: ДСТУ 3008-95. Введ. 23.02.95. К.: Держстандарт України, 1995.38 с.
4. ДСТУ ГОСТ 7.1:2006. Бібліографічний запис, бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання : метод. рекомендації з впровадження / Укл: О. Галевич, І. Штогрин. Львів, 2008. 20 с.
5. Інформація та документація. Скорочення слів в українській мові у бібліографічному описі. Загальні вимоги та правила: ДСТУ 3582-2015, - Введ. 01.07.2015. К.: Держстандарт України, 2015. 16с.
6. Краснобокий Ю.М. Словник-довідник науковця-початківця. - К.: Науковий світ, 2000. 83с.
7. Методичні рекомендації до виконання курсової та дипломної робіт для студентів спеціальностей «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» // mv_dnu@i.ua, iv.ishchenko@gmail.com
8. Методичні рекомендації щодо підготовки та захисту дипломної роботи для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня „магістр" спеціальності 8.03050701 „Маркетинг" усіх форм навчання / Уклад. І. Петрова, А. Хорошенюк. Київ: КРОК, 2016. 61 с.
9. Методичні рекомендації щодо підготовки та захисту дипломної роботи для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня „Магістр" спеціальності 8.03050701 „Маркетинг" усіх форм навчання / Уклад. І. Петрова, А. Хорошенюк. Київ: КРОК, 2016. 61 с.
10. Мороз І.В. Структура дипломних, кваліфікаційних робіт та вимоги до їх написання, оформлення і захисту. К., 2007. 56с.

11. Про затвердження Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0173-93>

12. Русак І.С., Романюк С.З. Магістерська робота з педагогіки: Навчально-методичний посібник. Чернівці: Рута, 2005. 208 с.

13. Сидоренко В.К., Дмитренко П.В. Основи наукових досліджень. К., 2000. 259.

ДОДАТОК 1

Фрази наукового стилю, які допоможуть написати текст

Вступні фрази у наукових текстах

Робота присвячена темі (проблемі, питанню) ...

Дослідження являє собою узагальнення (виклад, опис, аналіз, огляд) ...

У роботі йдеться про (оцінку, аналіз, виклад, опис, узагальнення), представлена точка зору ...

Робота ділиться на ..., починається з ..., закінчується ..., складається з ...

Сутність проблеми зводиться до того, щоб ...

Наша основна (головна) мета (завдання) полягає (складається) в тому, щоб ...

Огляд літератури для уточнення змісту

Автор зачіпає (ставить, висвітлює) такі проблеми ...

Автор зупиняється на наступних проблемах (питаннях, фактах) ...

Праця автора стосується наступних проблем (питань, фактів) ...

Сутність проблеми зводиться до ... (полягає в ...).

Автор наводить (підводить нас) до висновку (висновку), робить висновок (висновок), підводить підсумок (говорить, стверджує) ...

Автор каже, аналізує, характеризує, розкриває, (недоліки, суперечності, сутність), розбирає, описує, називає, формулює, висуває (гіпотезу, питання), висловлює припущення, зупиняється, стосується, зазначає, підкреслює, виділяє (особливе, спеціальне) увагу, стверджує, доводить ...

Автор вважає, вважає, стоїть на точці зору, дотримується точки зору, відстоює (розділяє) точку зору ...

Автор порівнює, зіставляє, протиставляє ...

Автор погоджується (згоден), заперечує, суперечить, сперечається, спростовує, полемізує, критикує, розходиться в поглядах, висуває (призводить) заперечення, аргументи, докази ...

Автор посилається, спирається, виходить, ілюструє, наводить приклад, цитує, обґрунтовує, має на увазі; пояснює це тим, що; бачить причину цього в тому, що ...

За словами ..., автор писав (відзначав, вважав) ..., як стверджує автор (повідомляє, вважає) ...

Основна частина написання ділового наукового тексту

По перше по друге по третє ...

Основне, (саме) головне, основна теза ..., найбільш важливим є, істотно, істота (чого) становить ...

Звернемо увагу на ..., істотно те, що ...

Слід зазначити (врахувати) ...

Як правило, зазвичай, в більшості випадків, частіше за все, характерно, типово, найбільш поширений ...

Звернемо увагу, серед (чого), зауважимо, що стосується, слід виділити, необхідно підкреслити, підкреслимо.

Крім того, при цьому, додамо, слід додати ...

На додачу до всього вищезгаданого...

Одночасно, поряд з тим, ідентичне явище являє собою ...

Один з ... це ... зокрема, один з ... виступає ...

Водночас, з одного боку, з іншого боку, навпаки, в свою чергу, в зв'язку з цим аналогічним чином, для порівняння візьмемо ...

Загалом, одним словом, отже, таким чином, в результаті, узагальнюючи ...

Все уже сказане означає те, що ...

Ілюструємо це положення, в якості ілюстрації використовуємо ..., в застосуванні до ..., ... демонструємо прикладом

Точніше, інакше кажучи, краще сказати, так би мовити; Ясно що...,

а саме, іншими словами, в іншій термінології ...

Навіть, тільки лише, особливо, саме в цьому, тут, найбільш помітний, підкреслимо ...

По-моєму, я вважаю (гадаю), як ми спробували показати;

думається, що ..., на наш погляд, беремо сміливість стверджувати,

ми вважаємо за краще говорити, автор вважає, на нашу думку, (глибокому) переконання ...

Висновок для написання заключної частини наукового тексту

Сутність вищевикладеного зводиться до ...

На закінчення слід сказати (зазначити, підкреслити, зупинитися над) ...

Висновок носить ... характер ...

Зі сказаного раніше випливає ...

На закінчення, нарешті, в останню чергу ...